

The Other Side of the Story
PERPETRATORS IN CHANGE

Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

Τίτλος Έργου :

" OSSPC: Η άλλη πλευρά της ιστορίας: Οι δράστες σε διαδικασία αλλαγής "

Συμφωνία επιχορήγησης Αρ. 881684 OSSPC

Το Έργο συγχρηματοδοτείται από το Πρόγραμμα Δικαιώματα, Ισότητα και Ιθαγένεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2014-2020)

Συστάσεις δημόσιας πολιτικής σχετικά με τις ανάγκες και τη σημαντικότητα της ανάπτυξης προγραμμάτων δραστών με τη μορφή μη ποινικής παρέμβασης στην Κύπρο δημιουργήθηκαν εντός της δραστηριότητας

Ώρα για αλλαγή: Έρευνα βασισμένη σε προσεγγίσεις νέων πρακτικών (Π.Ε 2)

Επεξεργασία/ Επιμέλεια:

Πετρίδου Ιωάννα, Ψυχολόγος Υγείας, Λειτουργός Ερευνητικού Κέντρου ΣΠΑΒΟ

Μιχαήλ Ηρώ, Εγκληματολόγος, Προϊστάμενη Κέντρου Άμεσης Βοήθειας ΣΠΑΒΟ

Οικονομίδου Αλίκη, Κλινική Ψυχολόγος, Λειτουργός Προγράμματος ΠΡΩΤΕΑΣ ΣΠΑΒΟ

Ερωτοκρίτου Βύρωνα, Δικανικός Ψυχολόγος, Προϊστάμενος Προληπτικών Προγραμμάτων ΣΠΑΒΟ

Ιωσήφ Μαρία, Κοινωνική Λειτουργός, Λειτουργός Προγράμματος ΠΡΩΤΕΑΣ ΣΠΑΒΟ

Καλλονάς Νεκτάριος, Κοινωνικός Λειτουργός, Λειτουργός Προγράμματος ΠΡΩΤΕΑΣ ΣΠΑΒΟ

Κυριάκου Φιλώ, Συντονίστρια Έργου, Προϊστάμενη Ερευνητικού Κέντρου ΣΠΑΒΟ

Συντονισμός δραστηριότητας: DASM Cluj-Napoca, Ρουμανία

Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

Πίνακας Περιεχομένων:

1. Εισαγωγή	3
2.Καθορισμός του προβλήματος / προσδιορισμός των αναγκών.....	4
2.1. Καθορισμός του προβλήματος	4
2.2. Ανάγκες σχετικά με τους δράστες ενδοοικογενειακής βίας.....	4
2.3. Προβλήματα/ανάγκες που εντοπίστηκαν στην έρευνα που υλοποιήθηκε στο Π.Ε 2 (έρευνα πεδίου και ανάλυση δεδομένων) του έργου OSSPC	8
3. Δικαιούχοι που επηρεάζονται από τα αποτελέσματα των συστάσεων πολιτικής.....	11
4. Συστάσεις δημόσιας πολιτικής (προτεινόμενες λύσεις για την επίλυση των προβλημάτων που εντοπίστηκαν)	11
4.1. Συστάσεις δημόσιας πολιτικής σε τοπικό επίπεδο.....	12
4.2 Συστάσεις δημοσίας πολιτικής σε νομό/περιφερειακό επίπεδο	13
4.3. Συστάσεις δημόσιας πολιτικής σε εθνικό επίπεδο.....	14
5. Αρχές που έχουν την ικανότητα να δρομολογούν / προωθούν / εφαρμόζουν / υποστηρίζουν συστάσεις δημόσιας πολιτικής	21
5.1. Αρχές που έχουν την ικανότητα να δρομολογούν / προωθούν / εφαρμόζουν / υποστηρίζουν συστάσεις δημόσιας πολιτικής σε τοπικό επίπεδο	21
5.2. Αρχές που έχουν την ικανότητα να δρομολογούν/ προωθούν / εφαρμόζουν / υποστηρίζουν συστάσεις δημόσιας πολιτικής σε νομό / περιφερειακό επίπεδο (ανάλογα με τη χώρα)	21
5.3. Αρχές που έχουν την ικανότητα να δρομολογούν / προωθούν / εφαρμόζουν / υποστηρίζουν συστάσεις δημόσιας πολιτικής σε εθνικό επίπεδο	22

Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

1. Εισαγωγή

Το έργο «OSSPC: Η άλλη πλευρά της ιστορίας: Οι δράστες σε διαδικασία αλλαγής» ξεκίνησε την 1η Μαΐου 2020 και έχει διάρκεια 2 χρόνια. Ο Σύνδεσμος για την Πρόληψη και Αντιμετώπιση της Βίας στην Οικογένεια (ΣΠΑΒΟ) στην Κύπρο, είναι ο συντονιστής του έργου και εταίροι του έργου είναι: Πανεπιστήμιο Bournemouth (BU) – Ηνωμένο Βασίλειο, Centro di Ascolto Uomini Maltrattanti Onlus (CAM) – Ιταλία, Σύνδεσμος Μελών Γυναικείων Σωματείων Ηρακλείου & Ν. Ηρακλείου (UWAH) – Ελλάδα, Σημείο Ευρωπαϊκής Γνώσης (EKS) – Ελλάδα, και την Διεύθυνση Κοινωνικών και Ιατρικών Υπηρεσιών (DASM), της περιοχής Cluj-Napoca, Ρουμανία.

Ο στόχος του έργου OSSPC είναι να αποτρέψει την περαιτέρω ενδοοικογενειακή βία και να αλλάξει τα βίαια συμπεριφορικά πρότυπα, αυξάνοντας τις ικανότητες των εργαζομένων πρώτης γραμμής, το οποίο με τη σειρά του θα διδάξει περαιτέρω τους δράστες ενδοοικογενειακής βίας να υιοθετήσουν μη βίαιη συμπεριφορά στις διαπροσωπικές τους σχέσεις και να κατανοήσουν τον αντίκτυπο της ενδοοικογενειακής βίας στους ίδιους, την οικογένεια τους και την κοινότητα.

Ένας από τους στόχους του έργου είναι να διευκολύνει τις εθνικές υπηρεσίες ή/και κοινοτικούς οργανισμούς στη διαμόρφωση ή αναδιατύπωση σχεδίων δράσης, για καλύτερη και αποτελεσματικότερη ανταπόκριση στην ενδοοικογενειακή βία μέσω της παροχής τεκμηριωμένης έρευνας σχετικά με την αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων δραστών. Για το λόγο αυτό, όλες οι συμμετέχουσες χώρες πραγματοποίησαν έρευνα πεδίου. Πιο συγκεκριμένα, όλες οι συμμετέχουσες χώρες: (1) οργάνωσαν ομάδες εστίασης με επαγγελματίες της πρώτης γραμμής, (2) πραγματοποίησαν ποσοτική έρευνα σε γυναίκες θύματα ενδοοικογενειακής βίας με τη χρήση ερωτηματολογίων προκειμένου να μελετήσουν τις απόψεις τους σχετικά με τα προγράμματα θεραπείας δραστών, (3) διεξήγαγαν συνεντεύξεις με δράστες για να διερευνήσουν τις στάσεις και αντιλήψεις τους για την ενδοοικογενειακή βία, και (4) συγκέντρωσαν στατιστικά και δημογραφικά στοιχεία που διαθέτει η Αστυνομία σχετικά με την ενδοοικογενειακή βία.

Με βάση τα ευρήματα και την ανάλυση των δεδομένων της έρευνας πεδίου που υλοποιήθηκε, οι εταίροι του έργου θα αναπτύξουν πέντε πακέτα συστάσεις πολιτικής (μία σε κάθε χώρα) σχετικά με τις ανάγκες και τη σημασία της ανάπτυξης προγραμμάτων δραστών με τη μορφή μη ποινικής παρέμβασης, προκειμένου να επιτευχθούν οι προαναφερόμενοι στόχοι του έργου.

Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

2. Καθορισμός του προβλήματος / προσδιορισμός των αναγκών

2.1. Καθορισμός του προβλήματος

Έρευνα του Ευρωβαρόμετρου δείχνει ότι 1 στις 5 γυναίκες που διαμένουν στην Κύπρο υπέστησαν σωματική ή/και σεξουαλική βία από σύντροφο ή/και μη σύντροφο τους από την ηλικία των 15 ετών, και το 39% των Κυπρίων γυναικών υπέστησαν ψυχολογική κακοποίηση από σύντροφο ή/και μη σύντροφο από την ηλικία των 15 ετών (FRA, 2014).

Η βία εναντίον γυναικών και κοριτσιών παραμένει ένα από τα λιγότερο αναφερόμενα εγκλήματα κυρίως λόγω των ριζωμένων κοινωνικοπολιτισμικών στάσεων και λανθασμένων αντιλήψεων σχετικά με τους ρόλους των φύλων, και τις πατριαρχικές απόψεις, οι οποίες αποτρέπουν τις προσπάθειες των θυμάτων να αποκαλύψουν την κακοποίηση και τη βία. Όπως δείχνουν έρευνες (Μεσογειακό Ινστιτούτο Μελετών Φύλου, 2010, 2011· Βασιλειάδου, 2004), η κοινωνία της Κύπρου φαίνεται να διατηρεί συντηρητικές αντιλήψεις σχετικά με τους έμφυλους ρόλους, τη μετανάστευση, τη σεξουαλικότητα ή την διαφορετικότητα, καθώς αυτό αντανακλάται επίσης σε κοινωνικές νόρμες σε όλες τις πτυχές της κοινωνίας και τους νόμους που σχετίζονται με θέματα έμφυλης βίας.

Τόσο η ανασκόπηση των υπαρχόντων δεδομένων όσο και τα ευρήματα της έρευνας πεδίου, δείχνουν ότι στην Κύπρο υπάρχουν κοινωνικοπολιτισμικές στάσεις και λανθασμένες αντιλήψεις σχετικά με τους ρόλους των φύλων και τις πατριαρχικές απόψεις, επηρεάζοντας με την σειρά τους την στήριξη των θυμάτων βίας και ιδιαίτερα των γυναικών θυμάτων ενδοοικογενειακής και συντροφικής βίας, καθώς και την έλλειψη δημιουργίας και υποστήριξης προγραμμάτων δραστών ενδοοικογενειακής βίας. Παρόλη την αύξηση των περιστατικών που αναφέρονται και διερευνώνται από την Αστυνομία, που συμβαδίζει με την αύξηση των υποθέσεων που αναφέρθηκαν και που διαχειρίστηκε ο ΣΠΑΒΟ, αυτή η παρατηρούμενη αύξηση εξακολουθεί να μην αντικατοπτρίζει τον πραγματιστικό αριθμό των περιπτώσεων ενδοοικογενειακής βίας. Οι εθνικές στατιστικές για την βία κατά των γυναικών και κοριτσιών στην Κύπρο είναι περιορισμένες και παραμένει ένα από τα λιγότερο αναφερόμενα εγκλήματα.

2.2. Ανάγκες σχετικά με τους δράστες ενδοοικογενειακής βίας

Μια ολιστική προσέγγιση για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας είναι αναγκαία και για αυτόν τον λόγο, η στήριξη και η παροχή υπηρεσιών τόσο σε θύματα όσο και σε δράστες είναι απαραίτητη προκειμένου να υπάρξουν σημαντικές αλλαγές στις συμπεριφορές και τις αντιλήψεις θυμάτων και δραστών. Η παροχή υπηρεσιών στα θύματα χωρίς την παροχή συμβουλευτικής σε δράστες (και το αντίστροφο) είναι ανεπαρκείς για τη διακοπή του κύκλου της βίας.

Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

2.2.1 Υπηρεσίες στήριξης θυμάτων

Παρόλο που τα τελευταία χρόνια υπήρξε βελτίωση όσον αφορά την πρόσβαση σε υπηρεσίες στήριξης θυμάτων, ο αριθμός των υπηρεσιών στις οποίες έχουν πρόσβαση τα θύματα είναι αρκετά περιορισμένος και δεν υπάρχει μία εθνική υπηρεσία θυμάτων. Παρόλο που υπάρχουν ειδικές υπηρεσίες, αυτές περιορίζονται στα θύματα ενδοοικογενειακής βίας, εμπορίας προσώπων, και τα ανήλικα θύματα. Μόλις πρόσφατα, τον Δεκέμβριο του 2020, δημιουργήθηκε το Σπίτι της Γυναίκας, με σκοπό την κάλυψη όλων των αναγκών των θυμάτων της βίας. Στο Σπίτι της Γυναίκας εργάζονται κάτω από την ίδια στέγη επαγγελματίες από αρμόδιες κρατικές Αρχές, Κλινικοί Ψυχολόγοι, Κοινωνικοί Λειτουργοί, δικηγόροι, εκπρόσωποι υπηρεσιών κοινωνικής πρόνοιας, ψυχικής και ιατρικής υγείας και της Αστυνομίας επιτρέποντας/βοηθώντας έτσι τα θύματα να έχουν πρόσβαση σε όλες τις απαραίτητες υπηρεσίες ταυτόχρονα. Ωστόσο, οι υπηρεσίες, στο παρόν στάδιο παρέχονται πιλοτικά μόνο σε μια επαρχία, κάτι το οποίο δυσκολεύει τα θύματα που διαμένουν σε περιοχές που δεν καλύπτει η εν λόγω δομή να έχουν πρόσβαση. Αντίστοιχα αυτό δρα ως αποτρεπτικός παράγοντας για την αναφορά/καταγγελία ενός ποινικού αδικήματος.

Ο ΣΠΑΒΟ καταβάλλει προσπάθειες για να επεκτείνει την προσβασιμότητα των υπηρεσιών του και σε άλλες πόλεις, όπως με τη δημιουργία ενός τέταρτου καταφυγίου στην επαρχία Λάρνακας (που θα καλύπτει επίσης την επαρχία Αμμόχωστου), με την επέκταση των υπηρεσιών του Σπιτιού της Γυναίκας και εκτός της επαρχίας Λευκωσίας μετά την αξιολόγηση της πιλοτικής εφαρμογής ενώ τροχοδρομούνται ενέργειες για δημιουργία κέντρου άμεσης βοήθειας και σε άλλες επαρχίες.

Επίσης, πρακτικά ζητήματα όπως, ο συντονισμός και η συνεργασία μεταξύ των διαφόρων υπηρεσιών καθώς και ο μεγάλος αριθμός περιστατικών, προκαλούν ανεπιθύμητες καθυστερήσεις. Η ύπαρξη ενός λεπτομερούς πρωτοκόλλου σχετικά με τα καθήκοντα και τις ευθύνες της κάθε υπηρεσίας καθώς και η στελέχωση των υπηρεσιών με εκπαιδευμένα άτομα με κατάλληλες αρμοδιότητες αλλά και κατάλληλα εργαλεία δουλειάς, θα μπορούσε να βελτιώσει κάποια από τα ζητήματα σχετικά με τις καθυστερήσεις και τον συντονισμό στην διαχείριση των περιστατικών.

2.2.2 Προγράμματα Θεραπείας Δραστών

Ο ΣΠΑΒΟ δημιούργησε το πρόγραμμα δραστών "ΠΡΩΤΕΑΣ" τον Ιούλιο του 2020, το οποίο αποτελεί στην παρούσα φάση το μοναδικό πρόγραμμα δραστών ενδοοικογενειακής και έμφυλης βίας. Το εν λόγω πρόγραμμα προσφέρει ατομικές και ομαδικές συνεδρίες συμβουλευτικής. Πριν από την λειτουργία του συγκεκριμένου προγράμματος, ο ΣΠΑΒΟ λειτουργούσε ένα διαφορετικό πρόγραμμα με τίτλο «Αγάπη χωρίς πόνο» που προσέφερε ατομικές και ομαδικές συνεδρίες συμβουλευτικής. Το τρέχον πρόγραμμα λειτουργεί είτε με αυτό-παραπομπές είτε με παραπομπές από διάφορες υπηρεσίες (Αστυνομία, Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας, Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας ή και με Δικαστική Απόφαση). Ωστόσο, λόγω του γεγονότος ότι πρόκειται για ένα

Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

νέο πρόγραμμα, πρέπει να επιτευχθεί περαιτέρω ευαισθητοποίηση και συνεργασίες. Επίσης, η αξιολόγηση του προγράμματος θα πραγματοποιηθεί με την ολοκλήρωση ενός έτους λειτουργίας του. Ο ΣΠΑΒΟ σκοπεύει επίσης να δημιουργήσει ένα πρόγραμμα δραστών στους χώρους των φυλακών, προκειμένου να προσεγγίσει την ομάδα στόχου των δραστών που έχουν καταδικαστεί για το αδίκημα της ενδοοικογενειακής και έμφυλης βίας.

Αντίστοιχα έχει προχωρήσει και του έχει παραχωρηθεί ειδική τετραψήφια γραμμή η οποία θα λειτουργήσει ως Εθνική Γραμμή για τους Δράστες ενδοοικογενειακής και έμφυλης βίας, η οποία θα λειτουργήσει εντός των επόμενων μηνών .

2.2.3 Διερμηνεία και Μετάφραση

Υπάρχουν δυσκολίες όσον αφορά τη διαθεσιμότητα των μεταφραστών, καθώς και την ποιότητα της μετάφρασης. Αυτά τα ζητήματα προκαλούν καθυστερήσεις στην παροχή υπηρεσιών σε θύματα ή/και δράστες, και ενδέχεται να επηρεάσουν τις ποινικές διαδικασίες, θέτοντας το θύμα σε δυσμενή θέση. Ορισμένα δικηγορικά γραφεία και οργανισμοί προσλαμβάνουν ιδιώτες μεταφραστές όταν κριθεί απαραίτητο, προκειμένου να αποφευχθούν καθυστερήσεις και θέματα ποιότητας. Ζήτημα επίσης, αποτελεί το γεγονός ότι δεν υπάρχουν επίσημα στοιχεία σχετικά με τον εντοπισμό και την εκπαίδευση των μεταφραστών. Μια πιθανή λύση σε αυτό το θέμα θα μπορούσε να ήταν η πρόσληψη ειδικά εκπαιδευμένων μεταφραστών για την διαχείριση περιστατικών ευαίσθητου χαρακτήρα με επαγγελματισμό και εμπιστευτικότητα. Επίσης ο αριθμός των μεταφραστών που μιλούν διάφορες γλώσσες θα μπορούσε να μειώσει τις καθυστερήσεις και να αυξήσει την ποιότητα της μετάφρασης, ενισχύοντας και προασπίζοντας έτσι τα δικαιώματα των εμπλεκόμενων.

2.2.4 Καθυστερήσεις στην Εκδίκαση των Υποθέσεων

Η περίοδος εκδίκασης των περισσότερων υποθέσεων διαρκεί περίπου 2-3 χρόνια. Αυτό μπορεί να οφείλεται σε υπερφόρτωση δικαστικών υποθέσεων, καθώς και σε δυσκολίες που αφορούν τη συνεργασία και το συντονισμό των διαφόρων εμπλεκόμενων οργανισμών και αρχών, καθώς και σε πρακτικά ζητήματα που προκύπτουν κατά τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας (Michael & Argyridou, 2019). Η χρήση ηλεκτρονικών μέσων και διαδικτυακής επικοινωνίας μεταξύ των δικαστικών αρχών και δικηγόρων θα μπορούσε να βοηθήσει στην ταχύτερη επεξεργασία των υποθέσεων. Γενικά, συνιστάται η ανάπτυξη ηλεκτρονικών συστημάτων για την αποφυγή καθυστερήσεων των ποινικών διαδικασιών. Αντίστοιχα, η θεσμοθέτηση τάχιστα διαδικασιών μέσα από νομοθετικό πλαίσιο , θα μπορούσε να επιταχύνει το χρόνο αναμονής για εκδίκαση των υποθέσεων.

2.2.5 Συλλογή Δεδομένων, Στατιστικά και Έρευνα

Όσον αφορά το απόρρητο και την προστασία προσωπικών δεδομένων των θυμάτων με βάση το νόμο 138 (Ι)/2001, όλοι οι οργανισμοί και οι Αρμόδιες Αρχές θα πρέπει να αναπτύξουν ένα σύστημα αρχείου για τη διατήρηση των δεδομένων σχετικά με τα περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας και τις αναφορές των θυμάτων. Αυτό θα μπορούσε να συμβάλει στην καταγραφή στατιστικών δεδομένων τα οποία θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν στον εντοπισμό ευάλωτων ομάδων, ατόμων υψηλού κινδύνου θυματοποίησης, στη μελέτη της γεωγραφικής κατανομής της θυματοποίησης, και στην ανάλυση της αποτελεσματικότητας των υπηρεσιών στήριξης θυμάτων. Μια έρευνα που θα εξετάζει τις ανάγκες των θυμάτων, την κατάσταση της ενδοοικογενειακής βίας, καθώς και τον εντοπισμό των προκλήσεων και των κενών που αντιμετωπίζουν στην πράξη τόσο οι επαγγελματίες όσο και τα θύματα ενδοοικογενειακής βίας, καθώς και στη διερεύνηση στάσεων και αντιλήψεων ανδρών ως δείκτης αξιολόγησης της επικινδυνότητας για εμφάνιση βίαιης συμπεριφοράς, πρέπει να προωθηθεί ως προκαταρκτικό στάδιο για το σχεδιασμό και την εφαρμογή νέων πολιτικών καθώς και την αξιολόγηση των υφιστάμενων.

2.2.6 Κατάρτιση Επαγγελματιών

Παρόλο που στην Κύπρο οι κρατικοί επαγγελματίες που έρχονται σε επαφή με τα θύματα ενδοοικογενειακής βίας λαμβάνουν κάποια εκπαίδευση, δεν είναι ξεκάθαρο πόσο συχνά πραγματοποιείται, σε ποιο βαθμό είναι διαθέσιμη σε όλους τους επαγγελματίες, και τι περιλαμβάνει η εκπαίδευση αυτή. Ως εκ τούτου, αυτό μπορεί να οδηγήσει σε έλλειψη συνεχούς ενημέρωσης και ανάπτυξης ικανοτήτων των επαγγελματιών. Επιπλέον, υπάρχει έλλειψη αξιολόγησης αυτών των εκπαιδεύσεων και δεν υπάρχει σύστημα διασφάλισης ποιότητας. Σεμινάρια ευαισθητοποίησης σχετικά με τις έννοιες των «θυμάτων» και πιστοποιημένων εκπαιδεύσεων σχετικά με τις μεθόδους, πρακτικές, τεχνικές για την υποστήριξη και την προστασία των θυμάτων και τη θεραπεία των δραστών αλλά και του νομοθετικού πλαισίου, διεθνών συμβάσεων και οδηγιών, είναι απαραίτητα για τους επαγγελματίες σε δημόσιες υπηρεσίες και ΜΚΟ που ασχολούνται με περιπτώσεις ενδοοικογενειακής βίας και βίας κατά των γυναικών και κοριτσιών.

2.2.7 Συντονισμός και συνεργασία μεταξύ των εμπλεκόμενων υπηρεσιών

Ενώ τα πρωτόκολλα και άλλα εγχειρίδια προωθούν τη συνεργασία μεταξύ όλων των Αρμόδιων Αρχών και υπηρεσιών, προτείνοντας τρόπους και μηχανισμούς για το συντονισμό των υπηρεσιών, φαίνεται ότι εξακολουθούν να υπάρχουν κενά στην παροχή συντονισμένων δράσεων και διαδικασιών στις οποίες εμπλέκονται τα θύματα. Αυτά τα κενά προκαλούνται συνήθως από την έλλειψη επαρκούς εκπαίδευσης όλων των εμπλεκόμενων επαγγελματιών και συντονισμού των δια-τμηματικών διαδικασιών για τον χειρισμό των υποθέσεων ενδοοικογενειακής βίας, όπως για παράδειγμα μικρές καθυστερήσεις στην επικοινωνία μεταξύ των αρμόδιων υπηρεσιών, έλλειψη

Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

συντονισμού κατά τη συνάντηση των διεπιστημονικών ομάδων, μεγάλος όγκος περιστατικών και εργασίας στις αρμόδιες υπηρεσίες (Αποστολίδου, 2004). Η αξιολόγηση των υφιστάμενων πολιτικών, η συνεχής ανανέωση των κατευθυντήριων γραμμών και η ανάπτυξη των πρωτοκόλλων συνεργασίας μεταξύ όλων των σχετικών υπηρεσιών θα συμβάλει στον καλύτερο συντονισμό των υπηρεσιών και στη βελτίωση των υπηρεσιών που παρέχονται στα θύματα και τους δράστες.

2.2.8 Χρήση Νέων Τεχνολογιών

Η χρήση των Νέων Τεχνολογιών για την πρόληψη και το χειρισμό της βίας κατά των γυναικών και κοριτσιών περιλαμβάνει μια σειρά υπηρεσιών, επαγγελματιών, μεθόδων και εργαλείων - όπως ηλεκτρονική επικοινωνία με την Αστυνομία, διαδικτυακή συμβουλευτική, ηλεκτρονική επιτήρηση τοποθεσιών και δραστών. Επίσης, η χρήση ειδικών συσκευών ασφαλείας συνίσταται, ως μια νέα τάση που χρησιμοποιούν οι γυναίκες που επέζησαν από συντροφική βία και ενδοοικογενειακή βία ως ένα πρόσθετο μέτρο προστασίας που τους επιτρέπει να αποκτήσουν μεγαλύτερο έλεγχο της καθημερινής τους ζωής. Δεν υπάρχει ακόμη η χρήση τέτοιων συσκευών στην Κύπρο.

2.2.9 Νομικό πλαίσιο

Προκειμένου να εναρμονιστεί η Κύπρος με την εθνική νομοθεσία της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης, έχει ψηφιστεί ο νόμος με τίτλο «Ο περί της Πρόληψης και της Καταπολέμησης της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας Νόμος και περί Συναφών Θεμάτων Νόμος του 2021» (Ν. 115(I)/2021) καθώς και «Ο περί της Προστασίας από Παρενόχληση και Παρενοχλητική Παρακολούθηση Νόμος του 2021» (Ν.114(I)/2021) στις 23 Απριλίου, 2021 και είναι σε ισχύει από τις 13.05.2021 .

2.3. Προβλήματα/ανάγκες που εντοπίστηκαν στην έρευνα που υλοποιήθηκε στο Π.Ε 2 (έρευνα πεδίου και ανάλυση δεδομένων) του έργου OSSPC

Τα αποτελέσματα της έρευνας των θυμάτων αντικατοπτρίζουν την κατάσταση υποστήριξης και προστασίας των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας στην Κύπρο. Τα θύματα αναγνωρίζουν τη σημασία της παροχής βοήθειας και υποστήριξης από επαγγελματίες και τις Αρμόδιες Αρχές. Η δυσαρέσκεια των θυμάτων για την ανταπόκριση του Συστήματος Ποινικής Δικαιοσύνης ήταν εμφανής και αντικατοπτρίζει τα κενά που παρατηρούνται γενικά στην πράξη και σχετίζονται με

Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

την έλλειψη επαρκούς εκπαίδευσης, την έλλειψη συντονισμού των υπηρεσιών, καθώς και την έλλειψη αξιολόγησης (Michael & Argyridou, 2019).

Όσον αφορά τις εισηγήσεις των θυμάτων (που ελήφθησαν από την έρευνα που πραγματοποιήθηκε στα θύματα) για αλλαγές ως προς τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζονται οι δράστες, τα θύματα ανέφεραν τη βελτίωση της επικοινωνίας ως τρόπο αλλαγής της συμπεριφοράς και στάσεων των δραστών, την ανάπτυξη περισσότερων προγραμμάτων διαχείρισης θυμού, την ανάγκη να ληφθούν υπόψη τα παιδιά και τα τραύματα που προκλήθηκαν, καθώς και περισσότερη ευαισθητοποίηση σχετικά με τη βία, ιδίως σε ηλικιωμένους.

Τα ευρήματα που προέκυψαν από την έρευνα στους δράστες είναι επίσης ενδιαφέροντα. Ένας από τους συμμετέχοντες στο πρόγραμμα, σε μια προσπάθεια να εξηγήσει τη δική του βίαιη συμπεριφορά ως γονέας, περιέγραψε ότι, ως παιδί ήταν θύμα σωματικής, ψυχολογικής και λεκτικής κακοποίησης από το οικογενειακό του περιβάλλον. Αυτό δείχνει μέσω της έρευνας ότι τα κακοποιημένα παιδιά είναι πιο ευάλωτα σε παραβατικές συμπεριφορές και συχνά γίνονται θύματα ή και δράστες. Πολλοί ειδικοί υποστηρίζουν ότι μοτίβα συμπεριφοράς των γονέων φαίνεται να μεταφέρονται στις επόμενες γενιές, γεγονός που υποδηλώνει ότι όταν γίνονται γονείς συμπεριφέρονται με παρόμοιο τρόπο προς την οικογένειά τους. Ο ίδιος δράστης ανέφερε πως ένιωθε ως κακοποιημένο παιδί ότι «υποτιμήθηκε και θεωρήθηκε ανίκανος». Αυτό κάνει τους δράστες να έχουν την επιθυμία ως ενήλικες να χρησιμοποιήσουν τη δική τους δύναμη, ικανότητα και έλεγχο, αλλά και την ανάγκη να αποδείξουν τη χρησιμότητά τους. Με βάση αυτό, θα μπορούσε επίσης να εξηγηθεί εν μέρει η δική του πορεία ως ενήλικας με τάση για βίαιες συμπεριφορές. Επιπλέον, οι συνεντεύξεις των δραστών παρουσίασαν ότι το άγχος είναι ένα έναυσμα για βίαιες συμπεριφορές. Οι ειδικοί ισχυρίζονται ότι ο σύγχρονος αγχωτικός τρόπος ζωής προκαλεί έντονο άγχος που έχει αρνητική επίδραση στη συμπεριφορά ενός ατόμου γεγονός που μπορεί να εξηγήσει την κακοποιητική συμπεριφορά ενός δράστη. Συγκεκριμένα, όταν οι δράστες μπόρεσαν να κατανοήσουν και να αναγνωρίσουν τη βίαιη συμπεριφορά τους μέσω μιας διαδικασίας αυτογνωσίας, βρήκαν κίνητρα να αλλάξουν σε μια προσπάθεια να βελτιώσουν τη σχέση τους με τους συντρόφους και τα παιδιά τους. Αυτά τα ευρήματα αποκαλύπτουν τη σημασία των προγραμμάτων θεραπείας των δραστών στο να βοηθούν τους δράστες να αναγνωρίζουν τους πραγματικούς λόγους της βίαιης συμπεριφοράς τους απέναντι στις συντρόφους τους και να τους παρακινούν να εργαστούν για αλλαγή προκειμένου να είναι καλύτερα πρότυπα για τα παιδιά τους.

Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

Η ανάπτυξη του προγράμματος θεραπείας των δραστών στην Κύπρο απορρέει από την ανάγκη για μια ολοκληρωμένη/ περιεκτική προσέγγιση για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών. Το πρόγραμμα ξεκίνησε επίσημα τον Ιούλιο του 2020 και στόχος του είναι να βελτιώσει την ασφάλεια των θυμάτων της ενδοοικογενειακής βίας μειώνοντας την ένταση και τη συχνότητα της βίας που εκδηλώθηκε.

Η διαδικασία που πρέπει να ακολουθήσει ένας δράστης για να συμμετάσχει στο πρόγραμμα είναι είτε μέσω παραπομπής από άλλες υπηρεσίες και φορείς όπως η Αστυνομία Κύπρου, οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας, είτε με δικαστική απόφαση, ή με αυτό-παραπομπή, δηλαδή, να καλέσει ο ίδιος ο δράστης στη γραμμή βοήθειας. Λαμβάνοντας υπόψη ότι το πρόγραμμα δραστών "ΠΡΩΤΕΑΣ" λειτουργεί μόνο για μερικούς μήνες, δεν είναι ακόμα ευρέως διαδεδομένο και αναγνωρίσιμο, κάτι που έχει αποτυπωθεί στα ευρήματα από την έρευνα στους δράστες, από την έρευνα στα θύματα και από τις ομάδες εστίασης με επαγγελματίες πρώτης γραμμής.

Μετά την ανάλυση των ευρημάτων από την έρευνα πεδίου, εντοπίστηκαν οι ακόλουθες συστάσεις για πρακτική:

- Θα πρέπει να καταβληθούν περισσότερες προσπάθειες διάχυσης και ευαισθητοποίησης σχετικά με το πρόγραμμα δραστών, καθώς το κοινό, τα θύματα, οι δράστες και οι επαγγελματίες πρέπει να ενημερώνονται για τις υπηρεσίες που παρέχει το πρόγραμμα.
- Θα πρέπει να υπάρξει συνεργασία με ιατρούς και άλλες ιατρικές υπηρεσίες, και σχολεία, για την προώθηση της ευαισθητοποίησης και της ικανότητας αναγνώρισης μορφών ενδοοικογενειακής βίας.
- Οι διάφοροι επαγγελματίες που εμπλέκονται σε ζητήματα που σχετίζονται με τη βία, θα πρέπει να ενημερώνονται μέσω συναντήσεων με επαγγελματίες που λειτουργούν το πρόγραμμα δραστών, προκειμένου να γνωρίζουν πώς να παραπέμπουν άτομα στο πρόγραμμα.
- Οι επαγγελματίες του προγράμματος δραστών, καλούνται να βρουν τρόπους να ενθαρρύνουν τους δράστες να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα.
- Χρειάζεται να γίνει έγκαιρη αξιολόγηση του νεοσύστατου προγράμματος δραστών.
- Χρειάζεται να διενεργηθεί έρευνα για τις υποτιθέμενες σχέσεις μεταξύ παραδοσιακής θρησκευτικής ιδεολογίας μειονοτήτων και ενδοοικογενειακής βίας.

- Χρειάζεται να αναγνωριστούν τα εμπόδια ως προς την αναφορά θυματοποίησης εκ μέρους των γυναικών έτσι ώστε να αντιμετωπιστούν. Τα δύο βασικά εμπόδια είναι ο φόβος ποινικοποίησης της μητέρας αφού τα παιδιά είναι επίσης θύματα και ο φόβος απομάκρυνσης των παιδιών από την μητέρα.

Η εμπειρία του προγράμματος δραστών δείχνει μέχρι στιγμής ότι υπάρχουν δράστες που δείχνουν ότι, αναγνωρίζουν την κακοποιητική συμπεριφορά τους και αποφασίζουν να αλλάξουν. Σε άλλες περιπτώσεις, υπάρχουν πολλά άτομα που όταν ξεκινούν ένα πρόγραμμα, δεν καταλαβαίνουν σε ποιο βαθμό η βίαιη συμπεριφορά τους βλάπτει τη σχέση τους και τον σύντροφό τους και τα παιδιά τους. Κτίζοντας αυτογνωσία, ο δράστης μπορεί να βρει τρόπους για να μειώσει τον θυμό του ή/και τις βίαιες συμπεριφορές του. Μπορούν επίσης να αντιλαμβάνονται/αναγνωρίζουν τι τους πυροδοτεί έτσι ώστε να χάνουν τον έλεγχο. Τα ευρήματα από την υφιστάμενη έρευνα πεδίου υποστηρίζουν προηγούμενα ευρήματα έρευνας σχετικά με την ενδοοικογενειακή βία και την υποστήριξη θυμάτων στην Κύπρο. Ωστόσο, τα ευρήματα υποστηρίζουν την ανάγκη λειτουργίας του προγράμματος δραστών και δείχνουν ότι υπάρχουν πολλά θετικά αποτελέσματα που μπορούν να βοηθήσουν ένα δράστη να διαχειριστεί την κακοποιητική του συμπεριφορά.

3. Δικαιούχοι που επηρεάζονται από τα αποτελέσματα των συστάσεων πολιτικής

Οι δικαιούχοι που επηρεάζονται από τα αποτελέσματα των συστάσεων πολιτικής είναι:

- Οι δράστες ενδοοικογενειακής βίας και έμφυλης βίας
- Τα θύματα ενδοοικογενειακής βίας και έμφυλης βίας
- Οι Αρμόδιες Αρχές

4. Συστάσεις δημόσιας πολιτικής (προτεινόμενες λύσεις για την επίλυση των προβλημάτων που εντοπίστηκαν)

Η ακόλουθη ενότητα περιγράφει τα προβλήματα ή/και τις ανάγκες που εντοπίζονται σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Ενώ το μέρος (α) παρουσιάζει τις συστάσεις που διατυπώνονται σε κάθε επίπεδο, το μέρος (β) παρέχει την αιτιολόγηση για κάθε σύσταση.

Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

4.1. Συστάσεις δημόσιας πολιτικής σε τοπικό επίπεδο

α) Προτεινόμενες συστάσεις/λύσεις για τα προβλήματα ή/και τις ανάγκες που εντοπίζονται σε τοπικό επίπεδο (καθορισμός των λύσεων, παρουσίαση συγκεκριμένων μέτρων):

1. Ευαισθητοποίηση των τοπικών αρχών σε θέματα ενδοοικογενειακής βίας.
2. Ανάπτυξη ασφαλών διόδων παραπομπής για θύματα ενδοοικογενειακής βίας σε υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων, από τοπικές αρχές και υπηρεσίες.
3. Διάχυση του προγράμματος δραστών του Συνδέσμου για την Πρόληψη και Αντιμετώπιση της Βίας στην Οικογένεια σε τοπικό επίπεδο.
4. Ανάπτυξη διόδων παραπομπής για τους δράστες ενδοοικογενειακής βίας στο πρόγραμμα δραστών, από τοπικές αρχές και υπηρεσίες.

β) Αιτιολόγηση των συστάσεων: γιατί είναι απαραίτητες, γιατί θεωρούμε ότι θα είναι αποτελεσματικές και θα οδηγήσουν στην επίλυση του προβλήματος/στην ικανοποίηση των προσδιορισμένων αναγκών:

1. Η ευαισθητοποίηση σχετικά με τα ζητήματα ενδοοικογενειακής και έμφυλης βίας περιλαμβάνεται στο εθνικό σχέδιο δράσης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας. Η ευαισθητοποίηση πρέπει να προωθηθεί σε εθνικό και τοπικό επίπεδο, έτσι ώστε να επιτευχθεί η προσέγγιση ενός ευρέος φάσματος δικαιούχων και κοινού. Η έρευνα έχει δείξει ότι η ευαισθητοποίηση στις αγροτικές ή και απομακρυσμένες περιοχές παραμένει περιορισμένη.
2. Πολλές περιπτώσεις ενδοοικογενειακής βίας αποκαλύπτονται σε μέλη της κοινότητας και στις τοπικές αρχές και υπηρεσίες, καθώς οι τοπικές αρχές και υπηρεσίες, π.χ. οι δήμοι, τα τοπικά πολιτιστικά κέντρα, τα τοπικά κέντρα νεολαίας συχνά θεωρούνται ασφαλή μέρη από τα θύματα ενδοοικογενειακής βίας για να αναζητήσουν βοήθεια. Ωστόσο, οι τοπικές αρχές συχνά δεν γνωρίζουν τις υπηρεσίες υποστήριξης των θυμάτων. Ο Σύνδεσμος για την Πρόληψη και Αντιμετώπιση της Βίας στην Οικογένεια καταβάλλει προσπάθειες για να προσεγγίσει όσο το δυνατόν περισσότερες τοπικές αρχές και υπηρεσίες για τη δημιουργία ασφαλών διόδων παραπομπής για τα θύματα ενδοοικογενειακής βίας. Ωστόσο, πρέπει να αναληφθεί πιο συστηματική και οργανωμένη δράση για την ενημέρωση όλων των κοινοτήτων και την ανάπτυξη διόδων

Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

- παραπομπής από κάθε κοινότητα σε αρμόδιες υπηρεσίες, για την υποστήριξη και προστασία των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας.
3. Το πρόγραμμα δραστών του Συνδέσμου για την Πρόληψη και Αντιμετώπιση της Βίας στην Οικογένεια, το οποίο πρόσφατα λειτούργησε πλήρως, είναι ακόμη άγνωστο στις τοπικές και κοινοτικές υπηρεσίες. Μια εντατική δράση διάχυσης θα ενισχύσει το πρόγραμμα και θα αυξήσει τις αιτήσεις εισδοχής στο πρόγραμμα.
 4. Πολλές περιπτώσεις ενδοοικογενειακής βίας αποκαλύπτονται σε μέλη της κοινότητας και στις τοπικές αρχές και υπηρεσίες. Σε ορισμένες από αυτές τις περιπτώσεις, οι τοπικές αρχές καταβάλλουν προσπάθειες για να συμβουλευθούν τον δράστη και να αποτρέψουν την περαιτέρω κλιμάκωση της βίας. Ωστόσο, οι τοπικές αρχές δεν γνωρίζουν το πρόγραμμα δραστών του ΣΠΑΒΟ. Ο ΣΠΑΒΟ καταβάλλει προσπάθειες για τη διάχυση του προγράμματος δραστών.
Θα, πρέπει να αναληφθεί πιο συστηματική και οργανωμένη δράση για την ενημέρωση όλων των κοινοτήτων και την ανάπτυξη διόδων παραπομπής στο πρόγραμμα δραστών του ΣΠΑΒΟ.

4.2 Συστάσεις δημοσίας πολιτικής σε νομό/περιφερειακό επίπεδο

α) Προτεινόμενες συστάσεις/λύσεις για τα προβλήματα ή/και τις ανάγκες που εντοπίζονται σε νομό/περιφερειακό επίπεδο (ανάλογα με τη χώρα).

1. Δημιουργία υπηρεσιών υποστήριξης της ενδοοικογενειακής βίας για θύματα και δράστες τόσο σε αστικές όσο και αγροτικές περιοχές της Κυπριακής Δημοκρατίας, και ειδικότερα ανάπτυξη υποδομών για την υποστήριξη των θυμάτων της ενδοοικογενειακής βίας.

2. Εκτεταμένη καταγραφή των διαθέσιμων γενικών και εξειδικευμένων υπηρεσιών υποστήριξης θυμάτων σε κάθε περιοχή.

β) Αιτιολόγηση των συστάσεων: γιατί είναι απαραίτητες, γιατί θεωρούμε ότι θα είναι αποτελεσματικές και θα οδηγήσουν στην επίλυση του προβλήματος/ στην ικανοποίηση των προσδιορισμένων αναγκών.

1. Οι υπηρεσίες υποστήριξης των θυμάτων δεν είναι διαθέσιμες σε ολόκληρη τη χώρα, γεγονός που δυσκολεύει τα θύματα για πρόσβαση σε βοήθεια, αναφορά και καταγγελία των αδικημάτων. Καταβάλλονται προσπάθειες από το ΣΠΑΒΟ για να επεκτείνει την προσβασιμότητα

Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

των υπηρεσιών του και σε άλλες πόλεις, όπως με τη δημιουργία τέταρτου χώρου φιλοξενίας στην επαρχία Λάρνακας (που θα μπορεί επίσης να καλύπτει και την επαρχία της Αμμόχωστου), καθώς και την επέκταση των υπηρεσιών του Σπιτιού της Γυναίκας εκτός της επαρχίας Λευκωσίας με την ολοκλήρωση της πιλοτικής εφαρμογής καθώς και επέκταση του Κέντρου Άμεσης Βοήθειας και σε άλλες επαρχίες. Παρέχοντας επαγγελματική και ηθική υποστήριξη στα θύματα ενδοοικογενειακής βίας είναι πιθανότερο τα θύματα να λάβουν την απαιτούμενη υποστήριξη που χρειάζονται. Βοηθώντας τα θύματα να σπάσουν τη σιωπή της κακοποίησής, οι δράστες είναι πιθανότερο να κάνουν το πρώτο βήμα για να ζητήσουν βοήθεια και να ξεκινήσουν διαδικασία αλλαγής. Η ανάγκη αλλαγής μπορεί να προκύψει από τον φόβο ποινικής δίωξης, τις ανάγκες των δραστών να σώσουν το γάμο τους, από το φόβο της απώλειας της συζύγου τους ή και των παιδιών τους και από την ανάγκη να γίνουν καλύτερα πρότυπα για τα παιδιά τους.

2. Η εκτεταμένη καταγραφή των διαθέσιμων υπηρεσιών γενικής και εξειδικευμένης υποστήριξης για τα θύματα και τους δράστες της ενδοοικογενειακής βίας σε κάθε περιοχή, η οποία θα είναι διαθέσιμη για την ανάπτυξη διόδων παραπομπής, θα ενισχύσει την υποστήριξη και προστασία για τα θύματα ενδοοικογενειακής βίας, καθώς και την πρόληψη, και τον χειρισμό των υποθέσεων ενδοοικογενειακής βίας.

4.3. Συστάσεις δημόσιας πολιτικής σε εθνικό επίπεδο

α) Προτεινόμενες συστάσεις/λύσεις για τα προβλήματα ή/και τις ανάγκες που εντοπίζονται σε εθνικό επίπεδο.

1. Να συμπεριληφθούν δράσεις που σχετίζονται με τις υπηρεσίες προγραμμάτων δραστών και τη θεραπεία των δραστών ενδοοικογενειακής βίας, καθώς και επαρκή παρακολούθηση του εθνικού σχεδίου δράσης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας.

2. Εκτεταμένες εθνικές δραστηριότητες ευαισθητοποίησης για τη διάχυση του προγράμματος δραστών.

3. Καθορισμός προτεραιοτήτων και υποστήριξη ερευνάς για το φαινόμενο της ενδοοικογενειακής βίας στην Κύπρο συμπεριλαμβανομένης της μελέτης για τις διάφορες μορφές βίας, τις αιτίες και τις συνέπειες της, καθώς και το κόστος της ενδοοικογενειακής βίας και των προληπτικών δράσεων για τη βία. Θα μπορούσε επίσης να διεξαχθεί έρευνα σχετικά με την αποτελεσματικότητα των υφιστάμενων πολιτικών και κατευθυντήριων γραμμών.

Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

4. Προώθηση μέτρων πρωτογενούς πρόληψης συμπεριλαμβανομένης της ευαισθητοποίησης σχετικά με τις υγιείς σχέσεις. Ενσωματώνοντας την πρόληψη της βίας στις κοινωνικές και εκπαιδευτικές πολιτικές, με αυτόν τον τρόπο προωθείται και η ισότητα των φυλών και της κοινωνίας.
5. Δημιουργία εθνικής βάσης δεδομένων όπου όλοι οι οργανισμοί και οι Αρμόδιες Αρχές θα τηρούν αρχείο των περιστατικών και των αναφορών των θυμάτων. Ενίσχυση της ικανότητας συλλογής δεδομένων για τη βία μεταξύ όλων των επαγγελματιών/ιδρυμάτων πρώτης γραμμής.
6. Δημιουργία συνεργασιών, μνημονίων συνεργασίας και πρωτόκολλων με τις Αρμόδιες Αρχές και υπηρεσίες και εφαρμογή δραστηριοτήτων ευαισθητοποίησης σχετικά με το πρόγραμμα δραστών. Ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δοθεί στην ανάπτυξη αποτελεσματικών μέσων επικοινωνίας με τις δικαστικές αρχές και τους δικηγόρους.
7. Προώθηση και παρακολούθηση της τήρησης διεθνών συνθήκων, νομών και άλλων μηχανισμών για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
8. Ενίσχυση του νομικού πλαισίου στην Κύπρο για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας.
10. Ετήσιες και συνεχείς εκπαιδεύσεις σε όλες τις σχετικές υπηρεσίες όσο αφορά την ενδοοικογενειακή βία, συμπεριλαμβανομένων των εκπαιδεύσεων για την παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών σε θύματα και δράστες.
11. Δημιουργία προγράμματος δραστών **στο χώρο των φυλάκων**.
12. Εργοδότηση ειδικά εκπαιδευμένων μεταφραστών για την αντιμετώπιση ευαίσθητων περιπτώσεων με επαγγελματικό και εμπιστευτικό τρόπο.
13. Ανάπτυξη λεπτομερών πρωτοκόλλων σχετικά με τις διατμηματικές διαδικασίες αναφορικά με τα καθήκοντα και τις ευθύνες κάθε υπηρεσίας σε σχέση με τα προγράμματα δραστών.
14. Ετήσιες αξιολογήσεις του προγράμματος παρέμβασης δραστών.
15. Ψυχοεκπαιδευτική υποστήριξη, διάδοση και ευαισθητοποίηση των διαθέσιμων υπηρεσιών υποστήριξης και παρακολούθηση της εξελικτικής πορείας των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας με σκοπό την καταπολέμηση των εμποδίων που μπορεί να προκύψουν στην αναφορά των διάφορων περιστατικών (θυματοποίηση).

Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

16. Χρήση των Νέων Τεχνολογιών για την πρόληψη και για τον χειρισμό της βίας κατά των γυναικών.

β) Αιτιολόγηση των συστάσεων: γιατί είναι απαραίτητες, γιατί θεωρούμε ότι θα είναι αποτελεσματικές και θα οδηγήσουν στην επίλυση του προβλήματος/στην ικανοποίηση των προσδιορισμένων αναγκών.

1. Το εθνικό σχέδιο δράσης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας περιλαμβάνει την ανάγκη εφαρμογής και αξιολόγησης των προγραμμάτων δραστών. Οι δράσεις που σχετίζονται με τις προαναφερθείσες συστάσεις πρέπει να περιληφθούν στο εθνικό σχέδιο δράσης. Η παρακολούθηση και βελτίωση του εθνικού σχεδίου δράσης είναι απαραίτητη, ως ένα από τα πιο σημαντικά εργαλεία για την πρόληψη της ενδοοικογενειακής βίας. Η ύπαρξη ενός λεπτομερούς πρωτοκόλλου σχετικά με τα καθήκοντα και τις ευθύνες κάθε υπηρεσίας καθώς και για την εκπαίδευση των επαγγελματιών, μπορεί να βελτιώσει θέματα που αφορούν καθυστερήσεις και συντονισμό.

2. Η διάχυση του προγράμματος δραστών σε εθνικό επίπεδο έχει μεγάλη σημασία για την ευρεία ευαισθητοποίηση του κοινού. Θα πρέπει να καθοριστεί μια οπτική ταυτότητα του προγράμματος, προκειμένου οι Αρμόδιες Αρχές, οι υπηρεσίες και οι επαγγελματίες να παραπέμπουν τους δράστες στο πρόγραμμα, καθώς και οι ίδιοι οι δράστες να αποτείνονται στο ΣΠΑΒΟ και να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα “ΠΡΩΤΕΑΣ” (αυτό-παραπομπές).

3. Η ερευνά μπορεί να βοηθήσει στην ανάπτυξη τεκμηριωμένων παρεμβάσεων και στον καθορισμό των προτεραιοτήτων και των στόχων για την καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας. Στην καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας και στην κατανόηση των δυσκολιών που σχετίζονται με την λειτουργία ενός προγράμματος, πρέπει να βρεθούν τρόποι αντιμετώπισης τυχόν επερχόμενων ζητημάτων, αφού αυτό θα βοηθήσει το πρόγραμμα να εξελιχθεί, με απώτερο σκοπό να βοηθήσει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τα θύματα και τους δράστες της ενδοοικογενειακής βίας. Η αξιολόγηση των υφιστάμενων πολιτικών, η συνεχής ανανέωση των κατευθυντήριων γραμμών και η ανάπτυξη πρωτοκόλλων συνεργασίας μεταξύ όλων των σχετικών υπηρεσιών θα συμβάλει στον καλύτερο συντονισμό των υπηρεσιών που παρέχονται στα θύματα και τους δράστες. Οι επαγγελματίες θα έχουν την ευκαιρία να εντοπίσουν κενά και ανάγκες για βελτίωση και να προχωρήσουν σε απαραίτητες αλλαγές προκειμένου να βελτιώσουν το πρόγραμμα, ώστε να μειώσουν τις βίαιες συμπεριφορές και να δημιουργήσουν ένα ασφαλές περιβάλλον για τα παιδιά.

Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

4. Σε εθνικό επίπεδο, παρέχονται προγράμματα πρωτογενούς πρόληψης. Η βελτίωση της επικοινωνίας ως ένας τρόπος αλλαγής της συμπεριφοράς και των αντιλήψεων των δραστών; η ανάπτυξη περισσότερων προγραμμάτων διαχείρισης θυμού, η ανάγκη να ληφθεί υπόψη το τραύμα που προκλήθηκε ως αποτέλεσμα της ενδοοικογενειακής βίας και η ανάπτυξη δραστηριοτήτων ευαισθητοποίησης εστιασμένες ειδικά σε ηλικιωμένους. Είναι σημαντικό να βοηθήσουμε τους δράστες να αναγνωρίσουν την βίαιη συμπεριφορά τους απέναντι στις συντρόφους και τα μέλη της οικογένειάς τους και να τους παρακινήσουμε να εργαστούν για αλλαγή προκειμένου να επιτευχθεί η ασφάλεια στην οικογένεια και ο τερματισμός του κύκλου της βίας. Όπως δείχνει η έρευνα, τα κακοποιημένα παιδιά είναι πιο ευάλωτα σε παραβατικές συμπεριφορές και συχνά γίνονται οι ίδιοι θύματα ή/και δράστες. Η πρωτογενής πρόληψη πρέπει να στοχεύει σε σχολεία, άλλους επαγγελματίες και κοινότητες, για την αύξηση της ευαισθητοποίησης. Η αύξηση της ευαισθητοποίησης ειδικά στα σχολεία βοηθά τα παιδιά να κατανοήσουν ότι η βία δεν πρέπει να γίνεται αποδεκτή και η στόχευση των κοινοτήτων θα βοηθήσει τα θύματα να έχουν τη δύναμη να μιλήσουν για τη βία.

5. Ένα εθνικό μητρώο περιπτώσεων ενδοοικογενειακής βίας θα μπορούσε να συμβάλει στην καταγραφή στατιστικών δεδομένων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τον εντοπισμό ευάλωτων θυμάτων ή υψηλού κινδύνου θυματοποίησης, στη μελέτη της γεωγραφικής κατανομής της θυματοποίησης και στην ανάλυση της αποτελεσματικότητας καθώς και της αποδοτικότητας των υπηρεσιών υποστήριξης των θυμάτων. Νέα έρευνα σχετικά με τις ανάγκες των θυμάτων, την κατάσταση της έμφυλης βίας, καθώς και τον εντοπισμό των προκλήσεων και των κενών που αντιμετωπίζουν στην πράξη τόσο οι επαγγελματίες όσο και τα θύματα πρέπει να προωθηθούν ως προκαταρκτικό στάδιο για το σχεδιασμό και την εφαρμογή νέων πολιτικών καθώς και την αξιολόγηση των υπαρχόντων.

6. Λόγω του γεγονότος ότι το πρόγραμμα δραστών είναι μια νεοσυσταθείσα υπηρεσία του ΣΠΑΒΟ, και επομένως οι Αρμόδιες Αρχές δεν το γνωρίζουν επαρκώς, ενημερώνοντας τις Αρμόδιες Αρχές και υπηρεσίες, δημιουργώντας πρωτόκολλα και μνημόνια συναντίληψης, θα οδηγήσουν σε καλύτερη συνεργασία, καλύτερη κατανόηση του τρόπου με τον οποίο το πρόγραμμα μπορεί να βοηθήσει τόσο τα θύματα όσο και τους δράστες και θα έχει ως αποτέλεσμα τις παραπομπές των δραστών στο πρόγραμμα, αυξάνοντας επίσης, την ανταλλαγή πληροφοριών για την πρόληψη της βίας και καθιερώνοντας τη συνεργασία μεταξύ των σχετικών υπηρεσιών και των πολιτικών κομμάτων για την ενίσχυση της πρόληψης. Η συνεργασία είναι σημαντική για το σχεδιασμό στρατηγικής και για την ανταλλαγή πληροφοριών για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας. Ο κάθε επαγγελματίας φέρει τις δεξιότητες και τις γνώσεις του.

Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

Έχοντας επαγγελματίες με διαφορετικές δεξιότητες που εργάζονται στο πρόγραμμα, αυτό μπορεί να φέρει διαφορετικές απόψεις σχετικά με τα ζητήματα που πιθανώς θα προκύψουν, δεδομένου ότι το πρόγραμμα λειτουργεί μόνο για δύο μήνες. Οι επαγγελματίες συμβάλουν και προχωρούν με ένα πλάνο σχεδιασμού για να βοηθήσουν τους δράστες να αλλάξουν μέσω του προγράμματος. Η συνεργασία μεταξύ όλων των σχετικών αρχών και υπηρεσιών είναι απαραίτητη για να αποφευχθεί η επαναθυματοποίηση του θύματος. Όταν συνεργάζονται όλες οι σχετικές αρχές, τα θύματα ενδοοικογενειακής βίας θα έχουν ένα υποστηρικτικό δίκτυο το οποίο θα αναγνωρίζει καλύτερα τυχόν «κόκκινες σημαίες» και θα χρησιμοποιεί δεξιότητες/τεχνικές για να βοηθήσει τα θύματα να αποφύγουν την επαναθυματοποίηση στο μέλλον. Ιδιαίτερη έμφαση θα πρέπει να δοθεί στην ενημέρωση των δικαστικών αρχών σχετικά με το πρόγραμμα δράστών, ώστε να αυξηθεί η ευαισθητοποίηση και να προστατευθούν τα θύματα, με την παραπομπή του δράστη στο πρόγραμμα. Η χρήση ηλεκτρονικών μέσων και η διαδικτυακή επικοινωνία μεταξύ των δικαστικών αρχών και των δικηγόρων θα μπορούσαν να ωφελήσουν στην ταχύτερη διεκπεραίωση των υποθέσεων. Γενικά, συνιστάται η ανάπτυξη μηχανογραφημένων συστημάτων για την αποφυγή καθυστερήσεων κατά τη διάρκεια ποινικών διαδικασιών.

7. Το κράτος έχει υποχρέωση να παρακολουθεί και να προωθεί τους νόμους για την ασφάλεια των θυμάτων. Όταν το κράτος προωθεί νόμους κατά της βίας και ενημερώνει την κοινότητα σχετικά με τους νόμους αυτούς, τότε αυξάνονται οι πιθανότητες τα θύματα να σπάσουν τη σιωπή τους. Επιπλέον, με αυτό τον τρόπο περνά το μήνυμα στην κοινότητα ότι η βία δεν μπορεί να γίνεται ανεκτή, και οι δράστες αποκτούν επίγνωση σχετικά με τις συνέπειες των πράξεων τους.

8. Προκειμένου να εναρμονιστεί η εθνική νομοθεσία της Κύπρου με την Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης, η υποστήριξη από πολιτικούς ηγέτες είναι επίσης απαραίτητη, προκειμένου να διασφαλιστεί κατάλληλη χρηματοδότηση και αποτελεσματική νομοθεσία, αλλά και για να δοθεί αυξημένη νομιμότητα και έμφαση στη δημόσια συνείδηση, αναφορικά με τις προσπάθειες πρόληψης. Εκτός από την εργασία στο δικό τους επίπεδο διακυβέρνησης ή εξουσίας, οι υπεύθυνοι λήψης αποφάσεων και οι επαγγελματίες μπορούν και πρέπει να συνεργαστούν σε διάφορα επίπεδα για να σημειωθεί σημαντική πρόοδος.

9. Οι εκπαιδεύσεις είναι απαραίτητες για όλους τους επαγγελματίες για να ενισχύουν τις γνώσεις τους αλλά και για την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών. Όσο περισσότερες εκπαιδεύσεις παρέχονται σε επαγγελματίες οι οποίοι εργάζονται είτε με θύματα είτε με δράστες, τόσο πιο

Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

ικανοί θα είναι να χειρίζονται διάφορες περιπτώσεις ενδοοικογενειακής βίας χρησιμοποιώντας ένα εύρος τεχνικών. Κάθε περίπτωση ενδοοικογενειακής βίας είναι διαφορετική και πρέπει να αντιμετωπιστεί με συγκεκριμένο τρόπο. Αυτό απορρέει και από τα σχετικά άρθρα της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης και της Οδηγίας για τα Θύματα. Η συνεχής και μακροπρόθεσμη εκπαίδευση θα βοηθήσει τους επαγγελματίες να κατανοήσουν πώς να αντιμετωπίσουν διαφορετικά ζητήματα σχετικά με την ενδοοικογενειακή βία και να παρέχουν με τεκμηριωμένα μέσα υποστήριξη τόσο σε δράστες όσο και σε θύματα ενδοοικογενειακής βίας. Σεμινάρια ευαισθητοποίησης σχετικά με τις έννοιες των «θυμάτων» και πιστοποιημένες εκπαιδεύσεις σχετικά με μεθόδους, πρακτικές και τεχνικές για την υποστήριξη και την προστασία των θυμάτων και τη θεραπεία των δραστών είναι απαραίτητα για τους επαγγελματίες σε δημόσιες υπηρεσίες και ΜΚΟ που ασχολούνται με περιπτώσεις έμφυλης και ενδοοικογενειακής βίας.

10. Ένα πρόγραμμα δραστών στο χώρο των φυλακών μπορεί να βοηθήσει στη μείωση της υποτροπής όταν ο δράστης επανενταχθεί στην κοινωνία. Η δημιουργία προγραμμάτων σε μια φυλακή μπορεί να βοηθήσει τους δράστες να αλλάξουν τη συμπεριφορά τους και να τους βοηθήσουν να ξεκινήσουν μια νέα ζωή μακριά από τη βία. Δίνοντας στους δράστες την επιλογή να συμμετάσχουν σε προγράμματα ενώ βρίσκονται στη φυλακή μπορεί να διευκολύνει την επανένταξη τους στην κοινωνία, είτε βοηθώντας τους δράστες ενδοοικογενειακής βίας να είναι πρότυπα για τα παιδιά τους, βοηθώντας τους να δημιουργήσουν νέες σχέσεις, ή/και να τροποποιήσουν βίαιες συμπεριφορές.

11. Οι μεταφραστές που εργάζονται με υποθέσεις ενδοοικογενειακής βίας είναι αναγκαίο να εκπαιδεύονται ώστε να αποκτούν δεξιότητες προκειμένου να κατανοήσουν πώς να χειρίζονται τις περιπτώσεις με επαγγελματικό και εμπιστευτικό τρόπο. Για το σκοπό αυτό, μια πιθανή λύση θα μπορούσε να είναι η πρόσληψη μεταφραστών που είναι ειδικά εκπαιδευμένοι για την αντιμετώπιση ευαίσθητων υποθέσεων με επαγγελματικό και εμπιστευτικό τρόπο. Επίσης, ο αριθμός των μεταφραστών εξειδικευμένοι σε περισσότερες από 2 γλώσσες γλωσσών θα μπορούσε να μειώσει τις καθυστερήσεις και να αυξήσει την ποιότητα της μετάφρασης.

12. Ενώ τα πρωτόκολλα και άλλα εγχειρίδια προωθούν τη συνεργασία μεταξύ όλων των Αρμόδιων Αρχών και υπηρεσιών, καθώς και προτείνουν τρόπους και μηχανισμούς για το συντονισμό των υπηρεσιών, φαίνεται ότι εξακολουθούν να υπάρχουν κάποια μικρά κενά στην παροχή συντονισμένων δράσεων και διαδικασιών στις οποίες εμπλέκονται τα θύματα. Αυτά τα κενά περιλαμβάνουν μικρές καθυστερήσεις στην επικοινωνία μεταξύ των αρμόδιων υπηρεσιών, έλλειψη συντονισμού κατά τη συνάντηση διεπιστημονικών και πολυεπιστημονικών

Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

συναντήσεων, υπερφόρτωση εργασίας και υποθέσεων σε αρμόδιες υπηρεσίες (Αποστολίδου, 2004). Η αξιολόγηση των υφιστάμενων πολιτικών, η συνεχής ανανέωση των κατευθυντήριων γραμμών και η ανάπτυξη πρωτοκόλλων συνεργασίας μεταξύ όλων των σχετικών υπηρεσιών θα συμβάλει στον καλύτερο συντονισμό των υπηρεσιών και στη βελτίωση των υπηρεσιών που παρέχονται στα θύματα και τους δράστες. Η ανάπτυξη πρωτοκόλλων που περιγράφουν τα καθήκοντα και τις ευθύνες, διασφαλίζει την ομαλή και αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ όλων των σχετικών υπηρεσιών. Όταν ακολουθούνται πρωτόκολλα τα οποία περιγράφουν λεπτομερώς τις ευθύνες των επαγγελματιών της πρώτης γραμμής και των βασικών ενδιαφερομένων, αυτό βοηθά ώστε να προσφέρονται πιο συνεκτικές και ολιστικές υπηρεσίες στα θύματα της βίας. Είναι σημαντικό τα πρωτόκολλα να αναθεωρούνται και να ενημερώνονται/βελτιώνονται όταν χρειάζεται.

13. Ετήσιες αξιολογήσεις του προγράμματος δραστών θα πραγματοποιούνται για τη μέγιστη ποιότητα και αποτελεσματικότητα. Η αξιολόγηση των υφιστάμενων πολιτικών, η συνεχής ανανέωση των κατευθυντήριων γραμμών και η ανάπτυξη πρωτοκόλλων συνεργασίας μεταξύ όλων των σχετικών υπηρεσιών θα συμβάλει στον καλύτερο συντονισμό των υπηρεσιών και στη βελτίωση των υπηρεσιών που παρέχονται στα θύματα και τους δράστες. Επίσης, αυτό θα συμβάλει στην παραπομπή των δραστών στο πρόγραμμα.

14. Θα πρέπει να παρέχεται συνεχής υποστήριξη στα θύματα, προκειμένου να βρουν τη δύναμη να μιλήσουν για τη βία που υφίστανται ή υπέστησαν. Όταν τα θύματα καταλαβαίνουν ότι δεν υπάρχει κάποιο εμπόδιο για να εγκαταλείψουν μια βίαιη σχέση υπάρχει μεγαλύτερη πιθανότητα να βοηθήσουμε άλλα θύματα να μιλήσουν και να σπάσουν τη σιωπή τους, προκειμένου να λάβουν την υποστήριξη και τη βοήθεια που χρειάζονται. Οι επαγγελματίες χρησιμοποιούν τεχνικές και δεξιότητες για να βοηθήσουν το θύμα να εκφράσει τη βία που υπέστη, δηλαδή, χρησιμοποιώντας ανοιχτές ερωτήσεις. Βοηθώντας τα θύματα να είναι πιο ανοιχτά και να μιλούν για τις εμπειρίες τους από τη βία, αυτό μπορεί να βοηθήσει τους επαγγελματίες να επιλέξουν καλύτερα ποια θεραπεία ή ποιες τεχνικές μπορούν να βοηθήσουν τα θύματα βίας να επεξεργαστούν το τραύμα της ενδοοικογενειακής βίας. Αυτό με τη σειρά του θα βοηθήσει τα θύματα, προκειμένου να χρησιμοποιήσουν τις διαφορετικές τεχνικές και θεραπεία στη ζωή τους, αντί να ζουν με τον φόβο της απομάκρυνσης τους από την βίαιη σχέση. Αυτά, μπορούν να επιτευχθούν με τη συνεχή διάδοση και ευαισθητοποίηση, καθώς και με την ψυχοεκπαίδευση των θυμάτων και του κοινού γενικότερα, δηλαδή σχετικά με τα στερεότυπα και τους μύθους γύρω από τη βία. Επίσης, αυξάνοντας την ευαισθητοποίηση σχετικά με τις διαθέσιμες υπηρεσίες που μπορούν να βοηθήσουν και να υποστηρίξουν τα θύματα, αυξάνεται και η πιθανότητα ενός

Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

θύματος να ζητήσει βοήθεια. Επιπλέον, η συμμετοχή των ιατρών και άλλων ιατρικών υπηρεσιών, και σχολείων, για την προώθηση της ευαισθητοποίησης και της ικανότητας αναγνώρισης μορφών ενδοοικογενειακής βίας, μπορεί επίσης να βοηθήσει τα θύματα.

15. Η χρήση νέων τεχνολογιών περιλαμβάνει ένα φάσμα υπηρεσιών, επαγγελματιών, μεθόδων και εργαλείων - όπως η ηλεκτρονική επικοινωνία με την Αστυνομία, διαδικτυακή συμβουλευτική, ηλεκτρονική παρακολούθηση τοποθεσιών και δραστών. Επίσης, η χρήση ειδικών συσκευών ασφαλείας συνιστάται ως μια νέα τάση που χρησιμοποιούν οι γυναίκες που επέζησαν από συντροφική και ενδοοικογενειακή βία, ως ένα πρόσθετο μέτρο προστασίας που τους επιτρέπει να αποκτήσουν μεγαλύτερο έλεγχο της καθημερινής τους ζωής.

5. Αρχές που έχουν την ικανότητα να δρομολογούν / προωθούν / εφαρμόζουν / υποστηρίζουν συστάσεις δημόσιας πολιτικής

5.1. Αρχές που έχουν την ικανότητα να δρομολογούν / προωθούν / εφαρμόζουν / υποστηρίζουν συστάσεις δημόσιας πολιτικής σε τοπικό επίπεδο

- Δήμοι
- Κοινοτικά Κέντρα
- Τοπικά κέντρα νεολαίας
- ΣΠΑΒΟ
- ΜΚΟ
- Συμβουλευτική Επιτροπή για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας στην Οικογένεια
- Εθνικός Μηχανισμός για τα Δικαιώματα της Γυναίκας
- Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας
- Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας
- Αστυνομία Κύπρου
- Επίτροπος Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων
- Επίτροπος για τα Δικαιώματα των παιδιών

5.2. Αρχές που έχουν την ικανότητα να δρομολογούν/ προωθούν / εφαρμόζουν / υποστηρίζουν συστάσεις δημόσιας πολιτικής σε νομό / περιφερειακό επίπεδο (ανάλογα με τη χώρα)

- Συμβουλευτική Επιτροπή για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας στην Οικογένεια

Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

- Δήμοι
- Κοινοτικά Κέντρα
- ΣΠΑΒΟ
- ΜΚΟ
- Πολυθεματική Συντονιστική Ομάδα κατά της Εμπορίας Προσώπων
- Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας
- Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας
- Αστυνομία Κύπρου
- Επίτροπος Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων
- Επίτροπος για τα Δικαιώματα των παιδιών

5.3. Αρχές που έχουν την ικανότητα να δρομολογούν / προωθούν / εφαρμόζουν / υποστηρίζουν συστάσεις δημόσιας πολιτικής σε εθνικό επίπεδο

- Συμβουλευτική Επιτροπή για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας στην Οικογένεια
- Εθνικός Μηχανισμός για τα Δικαιώματα της Γυναίκας
- Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας
- Αστυνομία Κύπρου
- ΣΠΑΒΟ
- Δικηγορικός Σύλλογος Κύπρου και νομικοί
- Νομική Υπηρεσία της Κυπριακής Δημοκρατίας
- Επαγγελματίες υγείας
- ΜΚΟ
- Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξεως
- Υπουργείο Υγείας
- Επίτροπος Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων
- Επίτροπος για τα Δικαιώματα των παιδιών

Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

«Το περιεχόμενο αυτού του υλικού αντιπροσωπεύει μόνο τις απόψεις του συγγραφέα και είναι αποκλειστική ευθύνη του / της. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αποδέχεται καμία ευθύνη για τη χρήση των πληροφοριών που περιέχει. »

Αυτό το έργο συγχρηματοδοτείται από το Πρόγραμμα Δικαιώματα, Ισότητα, Ιθαγένεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2014-2020).

